

tvůrců, neboť výpal keramiky není jednoduchým procesem ani ve specializovaných pecích. Soudit jen na základě několika podařených a množství destruovaných kusů na to, že technika výpalu byla propracovaná, je značně problematické, neboť pro podobně tvrdé máme jen velice málo materiálu. I z pozdějších dob, kdy byla technika výpalu značně propracována a používalo se speciálních pecí, je procento nepovedených kusů poměrně vysoké.

V roce 1987 byl v rámci paleolitického výzkumu MZM v Milovicích uskutečněn experiment pod vedením vyškoleného keramiky L. Hanzálka, který postavil keramickou pec, dokonalejšího typu než ta, která byla nalezena v „šamanské chýši“ v Dolních Věstonicích, a pokoušel se o výpal různých keramických předmětů. Převážná část experimentálních kusů se nepovedla, přestože byly zkoušeny různé varianty.

Jiná věc by byla, kdyby se v hmotě sošek našly nějaké explozivní materiály, které by nebyly přirozenou součástí spraší v oblasti Pavlovských vrchů. Pak by se skutečně mohlo jednat o záměr tvůrce, ale podobné látky nebyly zjištěny. V těchto vývodech nelze vynechat první skupinu sošek, které nebyly podle autorek rozlámány termálním šokem. Ty totiž ukazují, že některé plastiky nebyly vyhotoveny pro destruktivní kultovní procedury, ale zřejmě z jiného důvodu. To samozřejmě nevylučuje, že vývod autorek není správný, či že je nepravděpodobný. Samozřejmě, že i záměrná destrukce v ohni z hlediska jakéhosi kultu je možná, ale v ohni nedestruované plastiky přinejmenším ukazují, že se problematika jejich vzniku nedá vyřešit tak jednoznačně a že sociálních aspektů je zde více.

Jednoznačně a bez výhrad nelze přistoupit ani na názor, že lovci mamutů v Dolních Věstonicích měli propracovanou techniku výpalu keramiky, kterou dokázali ovlivňovat to, zůstala-li soška při vypalování celá, či zda byla záměrně rozbita termálním šokem, protože pro to nemáme žádné přímé důkazy. Je přece docela možné, že se jim naopak výpal sošek ve většině případů nepodařil a jen málo který výrobek zůstal celý. Samozřejmě, že mohli i tohoto negativa využít již zmiňovaným způsobem, ale to se již dostáváme na půdu fikce a dohadů.

Petr Neruda

Préhistoire Européenne (European Prehistory), red. Marcel Otte, Service de Préhistoire, Université de Liège, 1992, vol. 1 (85 str.), vol. 2 (107 str.); 1993, vol. 3 (93 str.), vol. 4 (103 str.)

V září roku 1992 vyšlo v Belgii první číslo nově založeného periodika určeného výhradně problematice doby kamenné v Evropě. Profesor Marcel Otte z univerzity v Liège uskutečnil v obdivuhodně krátké době představu některých svých kolegů o nutnosti založit samostatný specializovaný časopis, který by pohotově přinášel informace o výsledcích bádání od paleolitu až do závěru pozdní doby kamenné. K zajištění celoevropského rozsahu bylo třeba sestavit ze zainteresovaných odborníků rozsáhlou ediční radu. Její složení (včetně adres) je pravidelně zveřejňováno na prvních stránkách každého svazku. Z tohoto početného seznamu je zřejmé, že 18 evropských zemí má v radě jak zástupce pro paleolit, tak i pro neolit; severněji položené oblasti reprezentuje většinou jen odborník na mezolit. Úkolem ediční rady, k níž patří také zástupci USA, je navrhnout vhodná a zajímavá témata a připravovat nebo zprostředkovat pro nově vzniklou revue přehledné syntézy i rozsahem menší studie (např. o lokalitě zásadního významu). Příspěvky jsou vyžadovány ve francouzském nebo anglickém jazyce, nejlépe v textovém editoru na disketě.

V průběhu necelých 10 měsíců se na prehistorickém pracovišti univerzity v Liège podařilo vydat již čtyři čísla *Préhistoire Européenne*, mající celkem 388 stran velkého formátu. Jejich obsah předkládám níže:

Svazek 1, září 1992: Emmanuel Anati, *The Rock Art of Europe. Present and Future Studies*, 9—13. Pierre Bodu — Boris Valentin, *L'industrie a pieces*

machurées de Donnemarie-Dontilly (Seine-et-Marne, France): un facies tardiglaciaire inédit dans le Bassin parisien, 15—34. Marie-Isabelle Cattin, Un raccord entre deux sites Magdaleniens, 35—42. Marek Nowak, An Attempt at the Definition and Comparison of Settlement Pattern. Funnel Beaker Culture (TRB) in the Eastern of Nida Basin, Southeastern Poland and in the Eastern and Central Holland, 43—62. Alexandru Păunescu, Ripiceni-Izvor. Le Paléolithique et le Mésolithique, 63—66. J. G. Rozoy, The Magdalenian in Europe. Demography, Regional Groups, 67—82. Nabídka archeologických publikací, 83—85.

Svazek 2, listopad 1992: David W. Frayer, Evolution at the European Edge: Neanderthal and Upper Paleolithic Relationships, 9—69. Silvia Marinescu-Bilcu — Marin Cărciumaru, Colliers de lithospermum purpureo-coeruleum et de „perles“ de cerf dans l'Énéolithique de Roumanie dans le contexte Central et Sud-Est Européen, 70—88. Marie Perpere, Contribution à l'étude des pointes de trait périgordiennes: les fléchettes, 89—98. Errata, 100—102. Nabídka publikací vydávaných univerzitním prehistorickým pracovištěm (E.R.A.U.L.), 103—106.

Svazek 3, leden 1993: Lawrence G. Straus — James L. Bischoff — Eudald Carbonell, A review of the Middle to Upper Paleolithic transition in Iberia, 11—27. François Djindjian, L'Aurignacien du Périgord: une révision, 29—54. Marcel Otte — Vasile Chirica, Atelier Aurignacien à Mitoc Malul Galben (Moldavie roumaine), 55—66. Paul Haesaerts, Stratigraphie du gisement paléolithique de Mitoc Malul Galben (District de Botosani, Roumanie): étude préliminaire, 67—71. Paola Jardon — Fernand Collin, Rapport d'étude tracéologique: Mitoc Malul Galben, 73—75. Achilles Gautier — Ignacio Lopez Bayon, La faune de l'atelier aurignacien de Mitoc Malul Galben (Moldavie roumaine), 77—82. Recenze, přehled nových publikací, nabídka E.R.A.U.L., 83—92.

Svazek 4, červen 1993: Larissa Koulakovskaja — Janusz K. Kozłowski — Krzysztof Sobczyk, Les couteaux Micoquiens du Würm Ancien, 9—32. E. Ju Demidenko — V. I. Usik, On the *lame à crête* technique in the Palaeolithic, 33—48. E. Ju. Demidenko — V. I. Usik, Leaf points of the Upper Palaeolithic Industry from the 2nd Complex of Korolevo II and certain methodical problems in description and interpretation of the category of Palaeolithic tools, 49—62. Amélia C. Rodriguez, L'analyse fonctionnelle de l'industrie lithique du gisement épi-paléolithique/mésolithique d'El Roc de Migdia (Catalogne-Espagne), 63—84. Pierre Bodu — Boris Valentin, Nouveaux résultats sur le site Tardiglaciaire à pièces machurées de Donnemarie-Dontilly (Seine et Marne), 85—92. Recenze, 93—94; anotovaný přehled nových publikací, 95—97. Informace o konferencích a kongresech, nabídka E.R.A.U.L., 98—102.

Z obsahu prvních čtyř čísel Préhístorie Européenne je zřejmá výrazná převaha témat paleolitických nad ostatními úseky doby kamenné. Jistá nevyváženost je patrná i z hlediska územního: střeoevropské země s výjimkou Polska dosud této příležitosti nevyužily, zatímco příspěvky z Francie a Rumunska se objevují na stránkách nového časopisu opakovaně. K příčinám této situace patří asi málo informací o založeném periodiku nebo jazykové nesnázi s předepsanou francouzštinou a angličtinou spolu s dostatečně širokými vlastními publikačními možnostmi. Dojem z úvodních svazků může být tedy poněkud rozporný podle toho, hodnotí-li je odborník paleolitik či specialista na mladší a pozdní dobu kamennou. V každém případě je však Préhístorie Européenne (i přes jisté počáteční nedostatky) novým a velmi pohotovým informačním médiem se solidní grafickou úrovní, a to je třeba především ocenit.

Eliška Kazdová